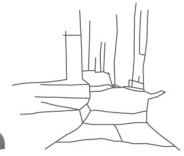

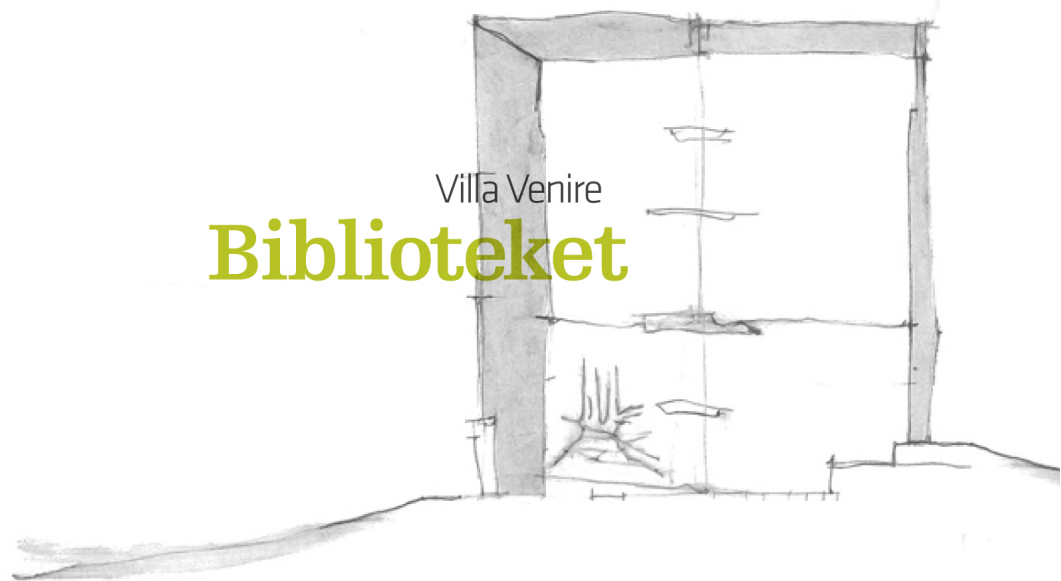
villa
Venire

Vi er her for at søge

Af Frederikke Larsen, Villa Venire A/S - april 2011

Villa Venire
Biblioteket

På sidste års kundeseminar spurgte jeg skuespiller Lars Mikkelsen, hvorfor tvivlen er en ressource og en drivkraft for ham. Han forklarede dengang, at skuespil skal være sandt. At ingen skuespiller kan fremstille en oplevelse på scenen, men kan opleve sammen med og samtidigt med publikum. Oplevelse kræver en absolut tilstedeværelse, en sandhed, der er umulig at opnå med sikkerhed. Derfor er Lars afhængig af tvivlens nådegave - for ikke at blive tilfreds med en reproduktion af sig selv. Vi fortsætter nu dialogen med mit spørgsmål om, hvordan det så forholder sig med Lars' villighed i forhold til kravet om sandhed.

Når jeg kan mærke, at der er en væsentlighed til stede i det, vi laver, frembringer det min allerstørste villighed. Hvis jeg ikke mærker væsentlighed, så har jeg en tendens til at blive uvillig. Det er skide besværligt for folk. Når jeg ikke ønsker at støtte op om. Jeg kan også hen ad vejen finde på at sige, at jeg vil slet ikke derhen. Jeg vil i virkeligheden noget helt andet. Fordi jeg ikke er klogere end som så! Det er meget med det her fag, som med andre fag, at man prøver at lave målsætninger for sig selv. Nu har jeg været dér, hvad skal jeg næste gang. Nu har jeg prøvet grøn, og nu skal jeg prøve at gå i gang med gul. Det kan man selvfølgelig helt lade være med. Men hvis ikke man gør det, bliver man meget hurtigt statisk, og så bliver man meget hurtigt uinteressant som kunstner.

Vilje er noget underligt noget. Man siger: Der er vilje bag det, man gør. Men om man er i stand til at drive viljen i mål afhænger af, hvor villig man er. Faktisk er villigheden stærkere end viljen. Og den kan anfægtes, så man slet ikke kan nå i mål, på trods af at man har viljen til det. Det er måske i virkeligheden mere præcist at tale om villigheden som noget, man har indflydelse på, fordi den også rummer uvilligheden. Der er mulighed for optimere sin villighed og at begrænse sin uvillighed. Viljen har ikke på samme måde et modstykke i sig selv. Uvilje er jo, at man slet ikke gør det. At man slet ikke går i gang!

Jeg tror, jeg i højere og højere grad skal bruge tid på at begrænse min uvillighed. I begyndelsen var jeg veldefineret i mine mål. Jeg ville bare være skuespiller. Det var meget enkelt at sige: Jeg er skuespiller - eller jeg vil i hvert fald gerne være. Men jo mere man bliver det, jo sværere er det at sige: Jeg vil! Jeg vil! Jeg vil! Jo mere får man det sådan: Åh jeg orker det næsten ikke. Fordi man har en kæmpe bevidsthed om, hvad det indebærer. Hver gang.

Det er en ret omkostningsfuld proces. Det kan godt være, man bliver robust, rutineret over tid. Men så er man ikke kunstner! Vi skuespillere må ikke gå i rutine. Det er måske der, det vi gør, adskiller sig fra det, andre gør. Vi skal guddødeme opfinde den dybe tallerken hver gang. Eller vi forsøger. For vi gør det ikke. Det gør vi overhovedet ikke. Men vi skal forsøge hver gang. For gør vi ikke det, bliver det bare en gentagelse. Gentagelsen kan en virksomhed leve af et stykke tid, men kunsten kan ikke. Der er ingen, der gider at se gentagelsen. Alle genkender gentagelsen med det samme og siger: Hvorfor dét?! Hvorfor ikke noget nyt?!

Kunstneren skal ikke nødvendigvis sælge. Frikøbet, den økonomiske støtte fra regeringer, konger og mæcener gennem tiden, har gjort det muligt for kunstneren at gøre noget andet. Frikøbet findes stadig, i det mindste i vores opfattelse af

kunstnerens uafhængighed. Når vi står på scenen, tænker vi som kunstnere, at det må være de andres problem, om der kommer nogen og om økonomien hænger sammen. Men samtidig skal teater jo kommunikere med nogen. Som teatermennesker er vi derfor meget underlagt. Samtidig burde det også være noget nødvendigt eller væsentligt, man inviterer publikum ind. Og det er det ikke altid. For vi skal leve af det. Jeg skal leve af det. Det er kunstnerens lod: at han også lever.

Det kan sagtens blive umuligt at få det til at gå op som kunst. Og jeg synes vi som teater, som væsen, i højere grad skulle kunne sige: Det her, det er noget værre lort. Lad os spille noget andet. Lad os lægge det ned. I stedet for at proppe folk ind. Slæbe skuespillerne igennem. Ofte bliver det ikke en helt umulig, men bare en moderat interessant forestilling, fordi der er så mange viljer ind over og så mange, der har noget at skulle sige. Teater er bare så ekstremt svært at lave. Moderat uinteressante forestillinger kan man dog forsvare som spiller. Man vil sige til sig selv, at der sidder 20-30 % dernede, der synes, at det er godt. Og man vil stadig kunne gå ind og slås for det, man er med i. Man kan altid sørge for, at det man selv står i lige nu, i hvert fald er kvalitetsmæssigt i orden.

Selvom man med årene hæver sit kvalitetsniveau, kommer man helt op mod premieren, uden at vide helt, hvad man står med. På premieredagen kommer så alle udsagnene, og de bliver utroligt vigtige. Jeg har prøvet at blive ramt af respons, da jeg spillede Don Juan, hvor det overhovedet ikke lykkedes for mig. Der var ikke andet at gøre end at prøve at kæmpe videre. Jeg kom også længere, og lærte noget, men når et skib er bygget forkert og allerede er søsat, kan det ikke justeres tilstrækkeligt. Og det er ekstremt ulykkeligt. Det er så rædselsfuldt at stå i, når noget bare ikke lykkes. Så jeg er blevet meget kritisk med, hvad jeg går ind i. Det har dæmpet villigheden til at være ekstremt afprøvende i alle mulige sammenhænge, fordi jeg bilder mig ind, at jeg ved at læse manuskriptet kan se, hvor det her skal hen, og der kan være blinde pletter, hvor jeg ikke opfatter, at det her også rummer muligheder. Jeg håber villigheden kommer igen, men lige nu vælger jeg på min fornemmelse af "ja!".

Man bekræfter også hurtigt hinanden. Jeg laver det her. I kommer og ser det. Vi er alle sammen enige om, at det var fint. Ligesom sidste gang. Og lige pludselig er man som spiller blevet en afbildning af sig selv. Langsomt forvandlet til en forstenet udgave. Men vi er her for at søge. Noget sandt og noget væsentligt. Og det der var sandt i går, er det ikke i morgen.